
Käräjäoikeuden lautamiesten valitseminen

KHALL 26.05.2025 § 136
418/00.00.01.02/2025

Käräjäoikeuden lautamiehistä annetun lain (675/2016) 4 §:n mukaan kunnanvaltuusto valitsee lautamiehet valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Nykyisten lautamiesten toimikausi päättyy, kun kunnan valtuustot ovat valinneet uudet lautamiehet ja valinnat ovat tulleet lainvoimaisiksi. Valittavien lautamiesten tulee mahdollisimman tasapuolisesti edustaa kunnan väestön ikä-, elinkeino-, sukupuoli- ja kielijakaumaa.

Lautamieslain 2 §:n mukaan lautamiehen tulee olla käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvassa kunnassa asuva Suomen kansalainen, joka ei ole konkurssissa, jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu ja jota on pidettävä sopivana toimimaan lautamiehenä. Lautamieheksi ei saa valita henkilöä, joka on alle 25-vuotias tai joka on täyttänyt 65 vuotta. Lautamiehenä ei saa olla henkilö, jolla on virka yleisessä tuomioistuimessa tai Rikosseuraamuslaitoksessa taikka joka virassaan suorittaa ulosottotehtäviä, rikosten esitutkintaa taikka tullitai poliisivalvontaa, eikä myöskään syyttäjä, asianajaja taikka muu ammatikseen asianajoa harjoittava henkilö.

Tuomioistuinvirasto on päätöksellään 20.5.2025 vahvistanut käräjäoikeuksien lautamiesten lukumäärät. Pirkanmaan käräjäoikeuden kunnista valittavien lautamiesten lukumäärä on yhteensä 52. Sastamalasta valitaan kolme (3) lautamiestä. Tuomioistuinviraston päätös on oheismateriaalina.

Tuomioistuinviraston päätöksessä on esitetty perustelut lautamiesten lukumäärille. Lisäksi Tuomioistuinvirasto on kiinnittänyt huomiota eräisiin kannanottoihin ja seikkoihin, jotka ovat aika ajoin nousseet esiin lautamiesjärjestelmän toimivuutta ja uskottavuutta arvioitaessa.

Lisäksi Tuomioistuinvirasto on selvittänyt lautamiestehtävän luonnetta, esteellisyyskysymyksiä ja lautamiesten valintaan liittyviä kysymyksiä. Lautamieslain 5 §:n mukaan lautamiehen on myös ennen tehtävään ryhtymistä sekä tehtävän kestäessä tehtävä sidonnaisuusilmoitus.

Tuomioistuinviraston näkemyksen mukaan, valittavien lautamiesten kielitaitoon tulee kiinnittää aiempaa enemmän huomiota.

Lautamiesten vaaliin sovelletaan kuntalain säädöksiä.

Toimivallan peruste	Laki käräjäoikeuden lautamiehistä 2 § ja 4 §
Valmistelija	hallintojohtaja Tapio Rautava
Esittelijä	Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto valitsee toimikaudekseen kolme käräjäoikeuden lautamiestä.
Päätös	Hyväksyttiin yksimielisesti.
Lisätietoja	hallintojohtaja Tapio Rautava, puh. 040 488 0202